

KİTABSEVƏRLƏR

Azər MUSAOĞLU

azermusaoghlu@gmail.com

Kitabsevərlər kimlərdir?
Kitabsevərlər kitab oxumağı sevməklə yanaşı, kitab oxutdurmağı da sevənlərdir.

Kitabsevərlər üçün ən gözəl hədiyyə kitabdır. Yaxşı bir kitab hədiyyə etməklə kitabsevərlərə dünyanı bəxş etmiş olursan.

Kitabsevərlər üçün dünyanın ən gözəl qoxusu kitab qoxusudur.

Kitabsevərlərin ən yaxşı dostu da kitabdır – “*Kitablar soyuq, amma etibarlı dostlardır*” (Viktor Hüqo).

Kitabsevərlər üçün xəzinə, zənginlik, xilas olacağına ada kitablardadır, kitablardır – “*Kitablar olmasaydı, mən səfalət və alçaqlıq içində qərğ olardım* (Maksim Qorki).

Kitabsevərlərin ən çox pul xərclədikləri də kitabdır. Əllərinə pul keçən kimi kitab alırlar.

Kitabsevərlər üçün kitabxanalar müqəddəs yerlərdir. Hamısının evində mütləq kitablarla dolu kitab rəfləri var. Kitab rəflərinin olduğu yerlər onlar üçün dünyanın ən rahat guşəsidir – “*Kitabsız ev ürəksiz bədənədir*” (Siseron).

Parklarda, kafelərdə, ictimai nəqliyyatda, istirahət yerlərində əllərinə kitab görərsiniz kitabsevərlərin.

Kitabsevərlər həmişə təmiz olurlar, səliqəli geyinirlər, onlardan həmişə ətir qoxusu gəlir, gözəl üz qabığı olan təzə kitaba oxşayırlar.

Kitabsevərlərin ən böyük düşmənləri kitab sevməyənlərdir, kitab oxumayanlardır, kitabı cıran, yazan, kitabı yandıranlardır – “*Kitabları yandırmadan daha pis şey onları oxumamaqdır*” (Rey Bredberi).

Kitabsevərlərin qorxduqları yeganə insanlar həyatlarında bir kitab oxuyan insanlardır – “*Tək kitablı adamdan qorx*” (Bertran Rassel).

Kitabsevərlərin ən böyük arzusu hamının kitab oxuması, savadlı, bilikli, elmli, ədəbli, kitablı olmasıdır.

Kitabsevərlər çox gözəl danışarlar, çox gözəl yazırlar, susanda da çox gözəl susarlar – “*Mütaliə insanları bilikli, söhbətçil və həzır cavab edir* (Frensis Bekon).

Kitabsevərlər ictimai yerlərdə – restoranda, nəqliyyatda, mağazada, növbədə özlərini apara bilirlər.

Kitabsevərlər insanları da sevlər, heyvanları da, bitkiləri də...

Kitabsevərlərə kitab qurdları da deyirlər.

Kitabsevərlərin oğurladıqları yeganə şey kitab ola bilər.

Kitabsevərlər oxunmamış kitab kimidirlər, elə ki onları vərəqlədin – danışdırdın başqa dünyaya düşərsən, ölkələri səyahət edərsən, fərqli insanlarla tanış olarsan, yeni biliklər əldə edərsən və sair.

Kitabsevərlərin günləri də var – avqustun 9-u dünyada kitabsevərlər günü kimi qeyd olunur. Aprelin 23-ü isə – Ümumdünya Kitab Günü kitabsevərlər üçün ikinci bayramdır.

Təəssüf ki, bu gün kitabsevərlər Qırmızı kitaba düşmək üzrədir. Kitaba, mütaliyəyə marağın azalması, yeni texnologiya, elektron kitablar və digər obyektiv və subyektiv səbəblər kitabın kitabını bağlamaq üzrədir.

Bizim kimi cəmiyyətlərdə hələ də kitabsevərlərə qəribə baxırlar, onların boş və mənasız işlə məşğul olduqlarını düşünürlər, onlara gülürlər, lağa qoyurlar...

Kitabsevərlərin sayının çoxalması yuxarıda sadaladığım və sadalamadığım gözəl xüsusiyyətlərə malik insanların çoxalması; pisliklərin, savadsızlığın, əxlaqsızlığın, ədəbsizliyin, yaltaqlığın, rüşvətin, mədəniyyətsizliyin, vandallığın, eybəcərliyin, mənəviyyətsizliyin, hərisliyin, cahilliyin və bu kimi digər pisliklərin isə azalması deməkdir.

Hec kitabsevərlərdən dünyaya, bəşəriyyətə ziyan gələrmə?..

Əlbəttə, mən kitab yüklü eşşəkləri nəzərdə tutmuram – “*...ona əməl etməyənlər belində çoxlu kitab daşıyan ulağa bənzərlər*” (Qurani-Kərim).

Qocasından tutmuş cavanına kimi, müəllimindən tutmuş fəhləsinə kimi kitabsevərləri dəstəkləməli, onların sayının artması üçün əlimizdən gələni etməliyik, onların kampaniyalarına qoşulmaq, oxumağın, mütaliənin təbliğində onlarla həmrəy olmalıyıq – “*Bir mədəniyyəti yox eləmək üçün kitabları yandırmamağa gərək yoxdur. Oxumağın qarşısını alın, yetər*” (Rey Bredberi).

GÜRCÜSTANDA DƏRMANLARA REFERENSIAL QIYMƏTLƏR TƏTBİQ OLUNACAQ

Hökumətin təşəbbüsü ilə Gürcüstanda dərmanlara referensial qiymətlər tətbiq olunacaq. Bu barədə Baş nazir İrakli Qaribaşvili hökumətin iclasında bildirib.

Onun sözlərinə görə, Türkiyə bazarı açıldıqdan sonra vətəndaşlar təxminən 80 milyon lariyə qədər qənaət ediblər.

“Son aylar ərzində daha bir təşəbbüsümüz uğurlu oldu. Bu, dərmanların qiyməti ilə bağlıdır. Türkiyə bazarı açıldıqdan və keyfiyyətli türk istehsalı olan dərmanlar Gürcüstanla gətirildikdən sonra vətəndaşlarımız təxminən 80 milyon lariyə qədər pula

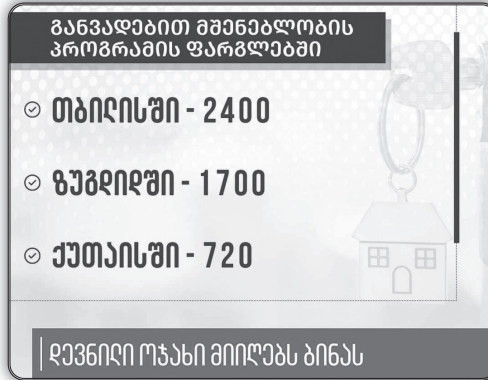
qənaət ediblər. Bundan əlavə, cənab Zurab Azarəşvili fəal işləyir və qiymətlər artmasının deyər referensial qiymətlər tətbiq olunmalıdır. Bu, heç bir şirkətə, heç bir idxalçıya qiymətləri manipulyasiya etməyə imkan verməyəcək və ya onlar arasında razılaşmalar baş verməyəcək”, - deyər Baş nazir bildirib.

Gürcüstanın Milli Statistika Xidmətinin yaydığı məlumatda isə bildirilir ki, Gürcüstan idxal etdiyi dərman vasitələrini ümumilikdə 26 ölkəyə satıb. Siyahıda birinci yerdə Özbəkistan qərarlaşıb. Bu ölkəyə 28,79 milyon dollarlıq (ABŞ) dərman satılıb. Siyahıda ikinci yerdə qərarlaşan Azərbaycanca 10,103 milyon dollarlıq, üçüncü yerdə qərarlaşan Ermənistanla isə 2,286 milyon dollarlıq dərman vasitələri satılıb.

Sonrakı yerlərdə Qırğızıstan (1,571 milyon dollar), Rusiya (1,512 milyon dollar) qərarlaşıb.

Xidmətin məlumatına görə, Gürcüstanla idxal olunan dərmanların beşdə biri xaricə satılır. Bu il ölkəyə 234,207 milyon dollarlıq dərman vasitələri idxal olunub, onun bir qismi (47,597 milyon dollarlıq preparat) xaricə satılıb.

HÖKUMƏTİN SƏRƏNCAMI İLƏ TBİLİSİDƏ 2400, ZUQDİDİDƏ 1700, KUTAİSİDƏ İSƏ 720 QAÇQIN AİLƏ MƏNZİL ALACAQ

Hökumətin sərəncamına əsasən Tbilisidə 2400, Zuqdididə 1700, Kutaisidə isə 720 qaçqın ailəsinə mənzil verilməkdir. Bu haqda Baş nazir İrakli Qaribaşvili çıxışı zamanı bildirib.

Onun sözlərinə görə, proqram çərçivəsində ümumilikdə 13 min qaçqın ailəsinə yaşayış sahəsi verilməkdir.

“Biz hökumət qarşısında məsələ qaldırırıq. Bu, qaçqınlar üçün hissə-hissə ödənişlə evlərin tikilməsidir. 13 min ailəyə görə öhdəlik götürmüşük. Bu gün müvafiq

sərəncamı təsdiqləyəcəyik. Həmin sərəncam çərçivəsində Tbilisidə 2400, Zuqdididə 1700, Kutaisidə isə 720 qaçqın ailəsi mənzil alacaq. Ümumilikdə 2025-ci ilə qədər 13 minə yaxın ailəyə yeni yaşayış sahələri verilməkdir. 7000 ailə yeni tikilmiş binada mənzil alacaq, qalan 6000-i isə kənd evləri proqramı çərçivəsində məskunlaşdırılacaq.

Bizim öhdəliyimiz budur ki, qaçqınlarla Abxaziya və Samaçabloya qayıdana qədər layiqli şərait yaradaq. Son 10 il ərzində minlərlə qaçqın ailəsinə mənzil vermişik”, - deyər Baş nazir bildirib.

TƏLƏBƏ ADINI QAZANAN ABİTURIYENTLƏRİN SAYI MƏLUMDUR

Milli Qiymətləndirmə və İmtahanlar Mərkəzi bu il qəbul olunan tələbələrin sayı

haqqında məlumat yayıb.

Mərkəzin rəhbəri Sofio Qorqodzenin sözlərinə görə, 32 100-dən çox abituriyent 2022-ci ildə təhsilini davam etdirmək hüququ qazanıb.

Onlardan 6 550 nəfəri dövlət qrantı qazanıb, 1000-dən çox abituriyent 100 %, 1 500-ə qədər 70 %, 4000-dən çox abituriyent isə 50 % qrant alıb.

Qeyd edək ki, 2022-ci ilin vahid milli imtahanlarında 41 mindən çox abituriyent iştirak edib.

ÜÇ ALMA

Gözümü yumub xəyal edəndə hər şey gözümün önündə canlanacaq qədər yaxşı yadımdadır. Uşaq vaxtı, xüsusilə də qışın o soyuq gecələrində nənəm bizə sobada alma bişirirdi. Bütün ailə bir yerdə, şirin söhbət, bir də evi bürüyən alma qoxusu... Sonda almalar hazır olardı. Bəzən soba çox gur yandıqından almaların bir yanı çox bişər, hətta yanardı. Amma bu, onun dadına dad qatardı. Onu deyim ki, almanın bişməsinə gözləməkdən daha çox bizi səbirsizləşdirən onun soyumasını gözləmək idi. Nənəm də bizim gözləyə bilmədiyimizi görüb bir nağıl danışardı. Evdəkilər bəzən məşğul olduqları işi buraxıb bizə qulaq asardılar. Artıq nağılın yarısında almanı yeməyə başlayardıq. Nağılın sonunda da göydən üç alma düşürdü. Biri nağılın qəhrəmanının başına, biri nağılı danışanın, biri də bizim. Nağıl məni o qədər ağuşuna alardı ki, gecələr onu fikirləşə-fikirləşə yuxuya gedərdim. Amma heç vaxt niyə nağılların sonunda göydən üç alma düşdüyünü fikirləşməmişdim, bir neçə gün öncəyə qədər.

Keçən dəfə əmim oğlu mənim yanıma gəlib telefonda cizgi filminə baxmaq

istədiyini dedi. Əslində bu onun hər axşam istədiyi şey idi. Gecənin bir aləminə qədər telefonda cizgi filminə baxardı. Mən də yuxulayırdım. Sonra oyanıb onu hələ də oyaq görəndə telefonu söndürmək istəyirdim. Dörd yaşı olmasına baxmayaraq dediyində durardı.

Yenə həmin axşamlardan birində bibim yanıma gəldi. Telefonun düyməsinə basıb söndürdü, guya ki, işıqlar söndü, internet getdi. Həmişə telefon sönəndə ağlayan uşaq bu dəfə sakitcə telefonu bibimə verdi. Amma yuxuya getməsi bir az vaxt aldı. Bəzən deyirlər zamanə uşaqları telefonda ayrı qala bilmirlər və sair və ilaxır. Həmin axşam onların fikirləri ilə razılaşdım. Əmim oğlunun yuxuya getmədiyini görəndə ona nağıl danışmaq istədim.

– Gəlsənə sənə nağıl danışım? – deyər soruşdum.

– Nağıl, nağıl, - deyər həvəslə dilləndi.

Başladım danışmağa. O da gah dediklərimi təkrar edir, gah da suallar verirdi. Onun belə həvəslə olması məni keçmişə aparır, sanki bir anlıq o əvvəlki həvəslə nənəsinin nağıllarına qulaq asan kiçik qız canlanırdı gözümün qabağın-

da. Nə isə, elə ki, nənəmin nağıllarında olduğu kimi, o üç alma hissəsinə çatdıq, elə üçüncü alma da düşdü deyəndə əmim oğlu çarpayıda ayağa qalxıb əllərini açdı havaya. Sanki uşaq nəyisə tutmaq istəyirdi. Niyə belə elədiyini soruşanda:

– Hanı bəs almalar, niyə düşmədilər? - deyər üzümə baxdı.

Onda başa düşdüm ki, uşaq almanın düşməsinə gözləyirmiş. Birdən məni gülmək tutdu. O isə hələ də alma gözləyirdi. Bir az sonra onu çarpayıda uzandırıb bunun doğu olmadığını, nağılın sonunda belə deyildiyini başa salmağa çalışdım. Amma o elə:

– Bəs deyirsən biri sənə başına, biri də mənim başıma düşdü, - deyər təkrar eləyə-eləyə yuxuya getdi.

Mənsə bunu fikirləşərək güldürdüm. Biz nağıllarla böyümüşük, o isə telefonda. Zəmanə uşağıdır. Biz o yaşda olanda telefon necə işləyir bilmirdik belə. Lakin ortaq nöqtəmiz uşaq olmaq, nağıldakı uçan xalçalara, ya da göydən düşən almalara inanmaq imiş. Amma onu da deyim ki, nağılların sonunun niyə belə olduğu məni maraqlandırdı. Sabahı bunu internetdə araşdırdım. Sadəcə vi-

kipediada nağıllar haqqında məlumat və digər saytlarda nağıllar tapa bildim. Bəzilərinə oxudum və demək olardı ki, əksəriyyəti “üç alma” sonluğu ilə bitirdi. Bundan başqa “Dünyanı dəyişən üç alma” başlığı altında yazılmış səhifə ilə qarşılaşdım ki, bunlar: 1. Adəmlə Həvvanın yediyi alma (bunun dəqiq hansı meyvə olduğu bilinməsə də, alma olduğu düşünülür); 2. Nyutonun başına düşən alma; 3. Stiv Cobsun qurucularından biri olduğu “Apple” (ingiliscə “apple” alma deməkdir) şirkəti imiş. Yenə də axtardığım cavab deyildi. Doğrudan da, mənim üçün maraqlıdır, niyə məhz nağılların sonunda üç alma düşür?..

Çiyalə Osmanova

Qardabani 3 saylı ictimai məktəbin
11-ci sinif şagirdi

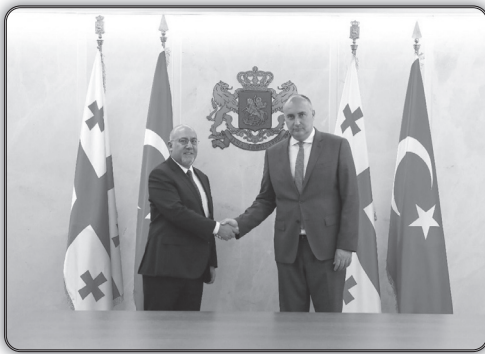
İRAKLİ QARİBAŞVİLİ ƏRDOĞANA TƏŞƏKKÜRÜNÜ BİLDİRİB

“Fürsətdən istifadə edərək, ölkəmizə dost dövlət olan Türkiyə Respublikasına və şəxsən Prezident Ərdoğana təşəkkürümü bildirmək istəyirəm”. Bu barədə Baş nazir İrakli Qaribaşvili hökumətin iclasında bildirib.

O deyib ki, prezident Ərdoğanın göstərişi ilə Türkiyə təyyarələri qısa zamanda ölkəmizdə baş verən yanğınların söndürülməsinə cəlb edilib.

“Xarici İşlər Naziri Türkiyəli həmkarı ilə danışıb. Mənim yardım xahişim Türkiyə prezidentinə çatdırılan kimi dərhal əmr verdi və cəmi bir saat ərzində artıq üç təyyarə havaya qaldırıldı. Əlbəttə, biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk və biz gürcülər bu yardımı unutmayacağıq. Bir daha onlara, xüsusən də pilotlara təşəkkür etmək istəyirəm. Yanğınların söndürülməsində xidmət göstərən qürurlu xilasedicilərimizə, polislərimizə, ordumuza və hər kəsə təşəkkür etmək istəyirəm”, - deyər İ.Qaribaşvili bildirib.

MÜDAFİƏ NAZİRİ TÜRKİYƏNİN YENİ TƏYİN EDİLMİŞ SƏFİRİ İLƏ TANIŞLIQ GÖRÜŞÜ KEÇİRİB

Gürcüstanın müdafiə naziri Cuanşer Burçuladze Türkiyənin Gürcüstana yeni təyin edilmiş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ali Kaan Orbayı qəbul edib. Nazir türk diplomatı yeni vəzifəsi münasibətilə təbrik edib və uğurlar arzulayıb.

C.Burçuladze yeni səfirə Gürcüstanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini, eləcə də NATO-ya üzvlüyünü dəstəklədiyinə görə minnətdarlığını bildirib. Nazir NATO-nun Madrid sammitində tərəfdaşlıq üçün əldə edilmiş ehtiyaclarla istiqamətlənmiş siya-

si və praktiki dəstəyin əhəmiyyətini diqqətə yetirib, bu prosədə Türkiyənin rolunu xüsusi qeyd edib. Xüsusilə NATO-Gürcüstanın yenilənmiş, mövcud paketinin implementasiyasında Türkiyənin töhfəsini vurğulayıb.

Tərəflər regionun təhlükəsizliyi məsələlərini və müdafiə sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığı müzakirə ediblər və strateji tərəfdaşlığın əhəmiyyətini diqqətə yetiriblər. Görüşdə Türkiyə tərəfinin Gürcüstanın müdafiə imkanlarının inkişaf etdirilməsi məsələlərində çoxillik maliyyə, maddi-texniki və ekspert dəstəyi qeyd olunub.

Görüşdə həmçinin müdafiə attaşesi, polkovnik Burak Altiner də iştirak edib.

TÜRKİYƏLİ NAZİR: TÜRKİYƏ, GÜRCÜSTAN VƏ AZƏRBAYCAN ARASINDA NƏQLİYYAT DƏHLİZLƏRİNİN DAHA DA İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİ ÜÇÜN DANIŞIQLAR DAVAM EDİR

“Türkiyə, Gürcüstan, Azərbaycan arasında aparılan danışıqların nəticəsi olaraq ölkələrimiz qazanacaq və nəqliyyat dəhlizləri nə qədər güclü olsa, həm sosial, həm də iqtisadi müstəvidə əməkdaşlığımız bir o qədər möhkəmlənəcək”. Bunu Türkiyənin nəqliyyat və infrastruktur naziri Adil Karaismailoğlu paytaxt Tbilisidə keçirilən Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan üçtərəfli nazirlər toplantısından sonra deyib.

Nazirin sözlərinə görə, Türkiyə, Gürcüstan, Azərbaycan dost və qardaş ölkələrdir, ölkələr arasında nəqliyyat dəhlizlərinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün danışıqlar davam edir.

Karaismailoğlu bildirib ki, Tbilisi görüşündə Gürcüstanın baş nazirinin müavini, iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Levan Davitaşvili, Azərbaycanın rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyevlə görüşündə nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə ediblər.

Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan arasında nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığa toxunan nazir Orta Dəhlizin əhəmiyyətini vurğulayıb. Karaismailoğlu Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun (BTQ), habelə Türkiyədə Marmaray xətti layihələrinin həyata keçirildiyini xatırladı.

“Artıq Çindən Londona fasiləsiz işləyən qatarlarımız fəaliyyətə başladı. Bundan sonra potensialı daha da artırmaq üçün nələrdə biləcəyimizi müzakirə edirik”, - nazir deyib.

Karaismailoğlu qış dövrlərində şimal dəhlizində daşımalarda müəyyən problemlər, eləcə də Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində nəqliyyatda yaranan çətinliklər səbəbindən region ölkələrinin nəqliyyat infrastrukturalarının daha da inkişaf etdirilməsi lazım olduğunu vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, üç ölkənin rəsmiləri görüşlərdə təkcə yük daşımaları ilə kifayətlənməyiblər, həm də sənişindəşmə imkanlarını dəyərləndiriblər.

Adil Karaismailoğlu ölkələrin nəqliyyat sahəsində daha çox gəlir əldə etmələri üçün oxşar danışıqları gələcəkdə də davam etdirəcəklərini bildirib.

BİLİQUAL TƏHSİL RESURSU YARADILACAQ – KÖMƏKÇİ MÜƏLLİMLƏR DƏ QOŞULACAQLAR

Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixeil Çxenkeli barışıq və vətəndaş bərabərliyi məsələləri üzrə dövlət naziri Tea Axvlediani ilə birlikdə barışıq və qoşulma dövlət siyasəti təhsil istiqamətində aktual məsələləri iş formatında müzakirə edib. Görüş Avstriya İnkişaf Fondunun maliyyə dəstəyi və “Çoxmillətli Gürcüstan” qeyri-hökumət təşkilatının tərəfdaşlığı ilə keçirilib.

Tədbir çərçivəsində tərəflər vətəndaş bərabərliyi və inteqrasiya 2021-2030-cu illərin dövlət strategiyasının iki mühüm istiqaməti – dövlət dilinin tədrisi və etnik azlıq nümayəndəsi olan vətəndaşlara keyfiyyətli təhsilin əlçatanlığının təmin edilməsi məsələləri barədə ətraflı söhbət aparıblar.

İşguzar görüşdə həmçinin Gürcüstanın təhsil və elm nazirinin birinci müavini Tamar Maxaraşvili, müavin Nunu Mitskeviç, barışıq və vətəndaş bərabərliyi məsələləri üzrə dövlət nazirinin birinci müavini Lia Qiqauri, Avstriya İnkişaf Fondunun direktoru Aleksandr Kerner və “Çomillətli Gürcüstan”ın sədri Arnold Stepanyan iştirak ediblər.

M.Çxenkeli Gürcüstanın işğal edilmiş ərazilərində və sərhəd xətti ərazilərdə yerləşən kəndlərdə yaşayan şəxslər, milli azlıq nümayəndələri üçün nazirlik tərəfindən təhsil istiqamətində həyata keçirilən dəstək proqramları ilə tanış edib.

Nazir məktəbəqədər təhsil müəssisələri və məktəblərdə bilinqual təhsilin təsis edilməsinin əhəmiyyətini diqqətə yetirib. O bildirib ki, 2021-ci ildə təhsil sistemində ilk dəfə məktəbəqədər təhsil müəssisələrində bilinqual təhsilin təsis edilməsinə başlanılıb. Onun sözlərinə görə, tədris prosesində milli azlıqların inteqrasiyası istiqamətində işlər davam etdirilir, ikidilli insan kapitalı inkişaf etdirilir. Bu, milli təhsil planının bilinqual yanaşma ilə təsis edilmə prosesində yerli ikidilli və köməkçi müəllimlərin qoşulmasını nəzərdə tutur. Nazir artıq qeyd edib ki, intensiv olaraq bilinqual təhsil resursunun yaradılması prosesi də aparılır. Nazirlik milli azlıq nümayəndələri üçün təhsil resurslarını, qri-fənmiş dərslərin Azərbaycan və erməni dilinə tərcüməsini təmin edir.

Görüş çərçivəsində M.Çxenkeli təhsil şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə təmin edilmiş təhsil infrastrukturunun təminatından da söhbət açıb. Onun sözlərinə görə, Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvilinin təşəbbüsü ilə 800 məktəbin tikinti və təmiri ilə bağlı genişmiqyaslı layihəyə başlanılıb. Layihənin dəyəri 1 milyard lardır. Layihənin

birinci mərhələsi cari ilin sentyabr-oktyabrında başlayacaq və tender 80 yeni məktəbin tikintisinə, 320 məktəbin bərpaasına görə elan olunacaq. Layihəyə əsasən, qalan 400 məktəbin bərpa tenderi 2023-2024-cü illərdə elan olunacaq və 2026-cı ilin sonuna ümumilikdə 800 məktəbin tikinti və təmiri həyata keçiriləcək.

M.Çxenkelinin qeyd etdiyinə görə, layihə təhsil resursunun bərabər əlçatanlığını və onların yaxşılaşdırılmasını təmin edir. Layihənin həyata keçirilməsi nəticəsindən 230 000-dən artıq şagird faydalanacaq. Nəticədə 2026-cı ilin sonunda bütün ictimai ümumtəhsil müəssisələri infrastruktur baxımından qüsuruz olacaq.

Təhsil naziri həmçinin peşə təhsili sisteminin inklüzivliyi və əlçatanlığının təmin edilməsindən, nazirlik tərəfindən həyata keçirilmiş layihələrdən də söhbət açıb. O, bu istiqamətdə gələcəkdə müvafiq qurumlarla birlikdə işləməyə davam edəcəklərinə ümid etdiyini bildirib.

Nazir eləcə də ali təhsil almağın əlçatanlığı məqsədilə güzəştli siyasət çərçivəsində etnik azlıqların, işğal edilmiş ərazilərdə və sərhəd xətti ərazisində yerləşən kəndlərdə yaşayan şəxslərə dəstək proqramlarını diqqətə çatdırıb. O, “Gürcü dili tədris hazırlıq kursunu” xüsusi qeyd edib. Həmin proqrama yalnız bir imtahan (Azərbaycan və ya erməni dili ümumi qabiliyyət imtahanı və abxaz, osetin dili imtahanı) nəticələri əsasında qəbul olunur. Gürcü dili hazırlıq proqramına qəbul olduqda tələbənin ali təhsildə ilk pilləsi tamamilə maliyyələşdirilir. Mixeil Çxenkelinin sözlərinə görə, indiki mərhələdə qeyd olunan proqramın analizi aparılır. Analiz sonrakı tədbirlərin planlaşdırılması, proqramın həcmi və effektivliyinin artırılması məqsədilə həyata keçirilir.

M.Çxenkelinin sözlərinə görə, dövlət dilinin qorunması və inkişafına dəstək olacaq elmi araşdırma qrant müsabiqəsi milli əhəmiyyətli məsələdir. Çünki gürcü dilinin araşdırmaçıları ilə birlikdə, proqramda abxaz dilinin araşdırılması ilə maraqlanan abxaz alimləri də iştirak edə biləcəklər. Müsabiqə iştirakçılara sonrakı istiqamətlərdə elmi layihələr təqdim etməyə imkan yaradacaq: gürcü dili, gürcü dili qrupları, abxaz dili, Gürcüstanın milli rəngarəngliyi və dil texnologiyaları.

Öz növbəsində barışıq və vətəndaş bərabərliyi məsələləri üzrə dövlət naziri Tea Axvlediani iştirakçıları etnik azlıqların sıx məskunlaşdığı regionlarda dövlət naziri tərəfindən həyata keçirilmiş görüşlər zamanı yerli əhali və vətəndaş sektoru nümayəndələrindən aldığı tövsiyələrlə, fikirlərlə tanış edib. O, iştirakçılarla birlikdə konkret ehtiyacları, onlara reaksiya göstərmək mexanizmləri və müvafiq proqramlar üzərində işləməyi müzakirə edib.

Barışıq və vətəndaş bərabərliyi məsələləri üzrə dövlət naziri işguzar görüşdə işğal edilmiş ərazilərdə yaşayan şagirdlərə, abituriyentlərə, tələbələrə və müəllimlərə dəstəklə bağlı aktual məsələlərdən də söhbət açıb.

TƏHSİL SISTEMİNDƏ MÜXTƏLİF İSTİQAMƏTLƏRDƏ İŞLƏ NECƏ TƏMİN OLUNMAQ OLAR?

Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi maraqlanan şəxslərə təhsil sistemində müxtəlif istiqamətlərdə necə işlə təmin oluna biləcəklərini açıqlayıb. Əgər Təhsil Nazirliyində, ictimai məktəb direktoru, müəllim və ya başqa vəzifələrdə, eləcə də ali və ya peşə kollecində işlə təmin olunmaq istəyirsinizsə, o zaman bu məlumatla tanış olmalısınız.

– **Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyində işlə necə təmin olunur?**

– “Dövlət xidməti haqqında” Gürcüstan qanununa əsasən, məmurun vakant vəzifəni tutması üçün ictimai müsabiqə dövlət xidməti bürosu tərəfindən inzibati veb-səhifə vasitəsilə elan olunur. Həmin veb-səhifədə müsabiqədə iştirak etmək üçün müraciətlər elektron formada təqdim olunur.

Buradan irəli gələrək, Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyində işlə təmin olunmaq istəyən şəxs istədiyi vakant vəzifəyə elan edilmiş müsabiqədə iştirak etmək üçün Gürcüstan qanunvericiliyi ilə tətbiq edilmiş qaydada ərizəni dövlət xidməti bürosunun rəsmi veb-səhifəsində (www.hr.gov.ge) doldurmalıdır.

– **Məktəb direktoru necə olum?**

– Gürcüstanın təhsil və elm nazirinin 2011-ci il 24 fevral tarixli N25/n sərəncamına əsasən təsdiqlənmiş “İctimai məktəb direktorlarının seçim müsabiqəsinin keçirilmə qaydası”na uyğun olaraq direktor olmaq istəyən şəxs ictimai məktəbin Qəyyumlar Şurasına seçimə təqdim olunmaq üçün direktorluq hüququnu təsdiq edən sertifikatın sahibi elektron qaydada razılıq formasını doldurmalı, söhbətdən keçməli, “məktəbin inkişafı üçün strateji baxış haqqında” Gürcüstanın təhsil və elm nazirinin fərdi inzibati-hüquqi aktı ilə yaradılmış komissiya qarşısında məruzə təqdim etməlidir. Bundan sonra komissiya bu qaydaya uyğun olaraq Qəyyumlar Şurasına seçimə təqdim olunacaq namizədi seçəcək.

Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi tərəfindən gələcəkdə direktor vəzifəsi vakant olan məktəblərdə ictimai məktəb direktorlarının seçim müsabiqəsi elan olunacaq. Qanunvericiliklə tətbiq edilmiş iş qaydalara əsasən qeyd olunan müsabiqədə iştirak etmək mümkündür (Ətraflı məlumat üçün Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyinin rəsmi veb-səhifəsinə müraciət edin: www.mes.gov.ge)

– **Peşə kollecində işlə necə təmin olunur?**

– “Peşə təhsili haqqında” Gürcüstan qanununa görə, peşə təhsili müəssisələri Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyinin sistemində daxil olan ictimai hüquqi şəxslər, kadr məsələləri barədə qərarı müstəqil şəkildə qəbul edirlər. Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi hər hansı şəxsin peşə kollecində işlə təmin edilmə məsələsini müzakirə edə bilmir. Ancaq bu mövzu ilə bağlı konkret peşə təhsili müəssisələri ilə əməkdaşlıq etmək mümkündür.

– **İctimai məktəbdə işlə necə təmin olunur?**

– “Ümumtəhsil haqqında” Gürcüstan qanununa görə, ümumtəhsil müəssisələri Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi sistemində daxil olan ictimai hüquqi şəxslər, kadr məsələləri barədə qərarı müstəqil şəkildə qəbul edirlər. Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi hər hansı şəxsin ictimai məktəbdə işlə təmin edilmə məsələsini müzakirə edə bilmir. Ancaq bu mövzu ilə bağlı konkret ümumtəhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq etmək mümkündür.

– **Ali təhsil müəssisəsində işlə necə təmin olunur?**

– “Ali təhsil haqqında” Gürcüstan qanununa görə, ali təhsil müəssisələri Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi sistemində daxil olan ictimai hüquqi şəxslər, kadr məsələləri barədə qərarı müstəqil şəkildə qəbul edirlər. Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyi hər hansı şəxsin ali təhsil müəssisəsində işlə təmin edilmə məsələsini müzakirə edə bilmir. Ancaq bu mövzu ilə bağlı konkret ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq etmək mümkündür.

Səhifədəki məlumatlar
“etaloni.ge” saytından götürülüb. Gürcü dilindən tərcümə etdi:
Aynurə ƏLİYEVƏ

GORXANA - NƏBATAT BAĞINDA 17-Cİ ƏSRİN QƏBİRİSTANLIĞI

Nəbatat bağının dərinliyində Tbilisinin ən qədim qəbiristanlıqlarından biri yerləşir. Kommunist dövründən xilas olmuş panteonda görkəmli azərbaycanlı ictimai xadimlər, həmçinin Müstəqil Azərbaycan Respublikasının üzvləri dəfn olunublar.

Panteon yenilənib, mərmər daşları və dekorativ kolları görəndə qədim qəbiristanlığa baxdığını hiss etmirsən. Ancaq kim daha diqqətlə nəzərdən keçirərsə qəbir daşlarında qalmış ərəb yazılarını da görə bilər.

2007-ci ildə Britaniyanın "Chris Blandford Associates" şirkətinin sifarişi ilə sənətsünaslar Nəbatat bağının landşaftının milli planını tərtib ediblər. Bağın ərazisindəki abidələri, həmçinin qəbiristanlığı təsvir ediblər. Çox sayda mədəni abidə üçün pasport da hazırlayıblar. Pasportda oxuyuruq ki, qəbiristanlığın tarixi Çar Rostomun dövründən başlayır.

1639-cu ildə Tbilisidə seyidlərin fars icma nümayəndələrini məskunlaşdırıblar. Seyidlərin məskunlaşdığı ərazi bugünkü Hamamlar məhəlləsindən 300 Araqvelinin obeliskinə qədər olan hissəni əhatə edirdi və Seyidabad adlandırılırdılar. Onların qəbiristanlığı, fars dilində gorkxana da burada yaradılıb. Sonradan burada tibilisili müsəlmanları, şiə və sünniləri də dəfn edirdilər. Qəbiristanlıq 1920-ci illərə qədər demək olar ki, dəyişməz, olduğu kimi qalıb. Onun kimsəsizliyi artıq Sovet dövründən başlayır. 1950-ci illərdə qəbiristanlıqdakı kiçik məscidi də partladılar.

1964-1965-ci illərdə tərk edilmiş qəbiristanlıq Nəbatat bağına verilir. Həmin vaxt burada hələ də 100-dən çox qəbir var idi. Nəsil nümayəndələri sağ olanlar cəsədləri başqa yerlərə köçürməyə başladılar, qalanlar isə onlara ucaldılmış memorial kimi yavaş-yavaş məhv olub getdi. Bu günə qədər qalmış qəbirlər azərbaycanlı ictimai xadimlərə və onların ailə üzvlərinə məxsusdur.

"Panteon həmin dövrün tarixi üçün çox mühüm-

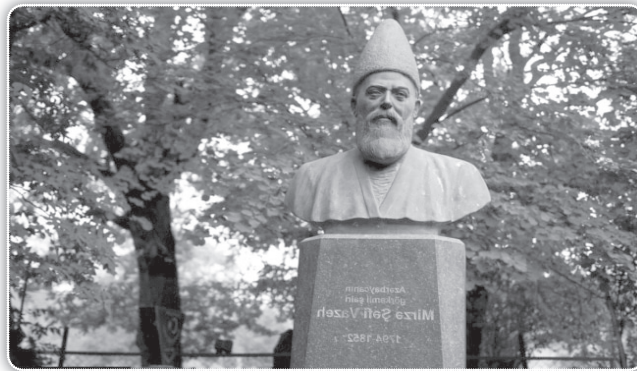
dür. Bu, o zaman Tbilisinin bütün Qafqazda hansı rol oynadığını göstərir. Burada müstəqil Azərbaycan hökuməti, azərbaycanlı şairlər, dramaturqlar xidmət göstərirdilər..." - sənətsünas Maka Bulia deyir.

Panteona sonuncu görünüş 2010-cu ildə verilib. Bu işdə Nəbatat bağına Azərbaycan səfirliyi də köməklik göstərib. Panteonu tez-tez Azərbaycandan gəlmiş heyət ziyarət edir. Adi ziyarətçilər isə panteonu tapmaqda bir az çətinlik çəkirlər. Çünki panteon Nəbatat bağının dərinliyindədir.

"Biz nişanlar yerləşdirmişik, kassada xəritələr var, girişdə lövhədə də xəritə var. Azərbaycanlılar bilirlər ki, burada panteon yerləşir və tez-tez gəlirlər. Yolu mühafizəçidən də soruşurlar", - deyərək Nəbatat bağının direktor müavini Tinatin Barblişvili bildirir.

Bu gün Nəbatat bağında ümumilikdə 11 qəbir qalıb. Birini müəyyənləşdirmək mümkün olmayıb. Panteonda dəfn olunan digərləri isə bunlardır:

Fətəli Xan Xoyski (1875-1920) – Azərbaycan Demokratik Respublikasının ilk baş naziri. Azərbaycan Milli Şurası 1918-ci ildə Zaqafqaziya Respublikası ləğv edildikdən və mayın 28-də Tbilisidə Azərbaycan Milli Şurası müstəqilliyini elan etdikdən sonra hökumətin yaradılmasını məhz ona həvalə etdi.

Həsən Bəy Ağayev (1875-1920) – Azərbaycan Demokratik Respublikasının Milli Məclisinin (Parlament) sədr müavini.

Fətəli Xan Xoyski kimi Həsən Bəy Ağayevi də erməni siyasi təşkilatı "Daşnaksütyun"un üzvləri Tbilisidə qətlə yetiriblər.

1920-ci il iyunun 22-də "Gürcüstan Respublikası" bu hadisə ilə bağlı nə yazır:

"Bu gün gecə saat 11-də bədxahlar Feodesiya küçəsində Azərbaycanın keçmiş naziri Xan-Xoylunu revolverlə ağır yaralayıblar. İstintaq aparılır,

bədxahları aşkarlamaq üçün ölçülər götürülüb... Təxminən saat 12-də, şənbə günü Xan-Xoylunu Mixeyilin xəstəxanasına aparıblar. O, özünə gəlməyib və 20 iyun səhər saat 4-də dünyasını dəyişib. Səhər saat 11-də, 21 iyunda dəfn olunub. Rəhmətə getmiş şəxsi müsəlman qəbiristanlığında dəfn ediblər".

Mirzə Şəfi Vəzəh (1794-1852) – şair, mütəfəkkir və müəllim. Mirzə Şəfi Tbilisidə ədəbi-fəlsəfi dərnəyin əsasını qoyub. Həmin dərnəyi "müdrüklük dərnəyi" adlandırılırdılar.

Mirzə Fətəli Axundzadə (Axundov, 1812-1878) – Vəzəhin şagirdi, tanınmış yazıçı və maarifçi, filosof, Azərbaycan dramaturgiyasının təsisçisi. 22 yaşından Tbilisidə yaşayıb.

Ədəbi tənqidçi Levan Breqadze yazır ki, Mirzə Şəfi və Mirzə Fətəli Axundzadə bütün həyatını despotizm və dini fanatizmə qarşı mübarizədə keçiriblər. Onların əsərləri çox dillərə tərcümə olunub.

1906-cı ildə Tbilisidə əsas qoyulmuş Azərbaycan jurnalı "Molla Nəsrəddin" Mirzə Şəfinin "mənavi davamçısı" idi. Jurnal cəmiyyətin geridə qalmışlığını tənqid edirdi.

"Əsrlər boyunca hamı bunları sakit şəkildə qəbul edirdi. Bizim Bodenstedtimiz Mirzə Şəfi kimi müdrük adamlar bunu yüngül şəkildə tənqid edərdilər, amma bunu gün işığına çıxarmağa heç kim cəsarət etmirdi... "Molla Nəsrəddin" söz və rəsmləri ilə buna hücum etdi. Həm də elə güclü və elə parlaq şəkildə hücum etdi ki, bəzisi qəhqəhə çəkir, bəziləri isə qəzəbdən zəhər saçır dular", - alman yazıçısı Artur Layst yazırdı.

O zamanın ruhani şəxsləri Mirzə Fətəli Axundzadənin islamı tənqid etdiyinə görə müsəlman qəbiristanlığında dəfn olunmasına da qarşı idilər. Bu, yalnız Qriqol Orbelianinin iş qarışmasından sonra mümkün olub.

Mirzə Fətəli ilə birlikdə panteonda onun həyat yoldaşı Tubu Axundzadə, onların ailə üzvləri və yaxın qohumları dəfn olunublar. Onun büstü 1985-ci ildə heykəltaraş Konstantin Merabişvili tərəfindən hazırlanıb.

Müəllif: Tea TOPURİA

Mənbə: radiotavisupleba.ge

Gürcü dilindən tərcümə etdi: Aynurə ƏLİYEVƏ

TÜRKDİLLİ XALQLARIN ƏXLAQI-ESTETİK ALƏMİ

NƏ VAXTSA AĞI QARADAN SEÇMƏYİN VAXTI GƏLƏCƏK

(Türk folklorunun estetikası və mənəvi əqidəsi)

Elizbar CAVELİDZE

(əvvəli ötən sayda)

“Dədə Qorqud”un on birinci boyunda “Salur Qazan tutsaq olub oğlu Uruz çıxardı” verilib. Bu rəvayətin süjeti qısaca olaraq belədir: Trabzonun təkuru Qazan xana hədiyyə olaraq şahin göndərir. Ov zamanı şahin Tumanın qalasına endi. Qazan şahini təqib etdi. Yolda bir qalaya rast gəldi. Lakin yorğun Qazanı “kiçicik ölüm” tutdu. Dərin yuxuya getdi. “Məgər xanım, Oğuz bəyləri yedi gün uyurdu. Anunçun “kiçicik ölüm” derlərdi” (D.D.K., səh. 160; D.D.K., səh. 134; O.D.D.K.K., səh. 188).

Gətirilən çıxarışla qədim oğuzların yuxuya qarşı münasibəti özünü büruzə verir. Ümumiyyətlə, ta qədim dövrlərdən bəri, hələ köçəri tayfalar arasında fikir hökm sürürdü ki, insanın həyatını və fəaliyyətini onun içində olan ruh idarə edir. Onların fikrincə, yuxu və trans zamanı ruh müvəqqəti insanı tərk edir, əgər ruh insan bədənini daimi olaraq tərk edərsə, bu, artıq ölümdür (Фрезер Д.Д., “Золотая Ветвь”, М., 1980, сmp. 205). Belə ki, oğuzlar tərəfindən yuxu kiçicik ölüm olaraq qələmə verilib, erkən şaman, istərsə də Oğuz xalqının ən qədim ənənəsinin çağırışı (əks-sədası) olmalıdır. Ümumiyyətlə, ən qədim tayfalar insanın ruhunun nə yolla tərk etməsinə böyük diqqət yetirirdilər və onu dəqiqləşdirirdilər. Çünki düşünürdülər ki, ruh ağızdan, nəmdən keçərək çıxır. Ölməkdə olan insanların ağzını bağlayırdılar və nəmləri tuturdular... Daha çox diqqətəlayiqdir ki, onların fikrincə, insan yuxusunda nəsə görür, bu, onun ruhunun baxışdır, bunu da ki, bədəni tərk edəndən sonra onu dərk edir (Elə orada, səh. 208). Eyni zamanda yuxu zamanı ruhun tərk olunması müəyyən təhlükəni də əhatə edirdi – ola bilsin ki, o, səbəblər və səbəblər üzündən bədənə bir daha qayıtmayaydı ki, bu da insanın ölümünə bərabər idi (Elə orada, səh. 209). Buna görə də təəccüblü deyildir ki, Dədə Qorqudun boylarında qəhrəman igidlərin yatması, illah da ki, o yeddi gün davam edərdisə, məğlubiyyətin və faciənin gətiricisi idi.

Məhz elə buna görə, dərin yuxuya dalmış Qazan xanın kafirlər üstünü

aldırdılar və əl-ayağını bərk-bərk bağlayıb arabaya uzatdılar və yola düşdülər. Arabanın cığıltısı Qazanı oyatdı, gərnəşdi və kəndirləri qırdı, arabanın üzərində oturdu, qəh-qəhə çəkdi. Niyə güldüyünün səbəbini ondan soruşanda o cavab verdi: “Mərə kafirlər, bu ərəbəyi beşigim sandım. Sizi yamrı-yumrı dadım-dayəm sandım”. Bu kinayə ilə dolu cavabda artıq Qazanın sarsılmaz ruhu və təbiəti parıldayır. Əsir götürülən igid onu əsir götürənlərə gülür və özünün ağır durumunu heç nəyə saymır...

Quyuya salanda böyük hayküy qoparan Qazanın kimliyi ilə maraqlanan təkurun arvadına cavabında elə bu cür sarkazm duyulur, xatun kinayə ilə Qazandan soruşur: “Qazan bəg, nədir halın? Dirliyin yer altındamı xoşdur, yoxsa yer yüzindəmi xoşdur? Həm şimdi nə yersən, nə içərsən və nə binərsən?” Qazan bu dəfə də alınmazdır: “Ölülərinə aş verdigin vaqt əllərindən aluram. Həm ölülərinizin yorğasını binərəm, kahillərin yedərəm”. Buna görə təkurun arvadı yalvarır: “Dinin için, Qazan bəg, yedi yaşında bir qızcugazım ölmüşdür, kərəm eylə, ana, binmə!” Qazan bu dəfə də amansızdır: “Ölülərinizə andan yorğa yoqdur, hər ana binərəm!” Nəhayət, qəzəblənmiş xatun hay verir: “Vay, sənin əlindən nə yer yüzində dirimiz və nə yer altında ölümüz qurtulmuş!” Bu haylama da Qazanın yenilməzliyindən xəbər verir.

Fikrə gedən təkür bəyləri topladı və dedi: “Gəlün Qazanı quyudan çıxarun, bizi ögsün, Oğuzi sındır-sun. Andan sonra şərt üyləsün, bizim elümizə yağılığa gəlməyə”.

Beləcə də hərəkət etdilər. Qazana and içdirdilər. O da and içdi: “Vallah, billah, doğru yolu görər ikən əgri yoldan gəlməyəyin”, - dedi. İndi ona dedilər, bizi tərifi. Qazan dedi: “Mən yer yüzində adam ögməzin. Bir adam götürün, binəyim, sizi ögəyim!”. Nə etsinlər, gedib bir kafir gətirdilər. Onun belinə yəhər saldı, ağzına da yüyən keçirdi. Sıçrayıb belinə mindi, yüyəni çəkdi, ağzını yırtı. Odur ki, kafiri öldürdü və sonra qopuz istədi.

Burada bütöv şeirlər silsiləsi başlayır ki, onu da Qazan oxuyur. Faktiki olaraq, bu, Qazanın özünü tərifi. Əvvəlcə Qazan bizə tanış

edir, düşmənin çoxluğu onun heç vecinə də deyildir. Yüz min ərin də öhdəsindən gəlirdi. Başlarını vururdu. Sonra o bizə məlumat verir ki, nəhəng yuvarlanan daşları dizləri ilə saxlayırdı və Fironun qılıncı onu qorxutmurdu. Böyük bəylər oğlunu qavğa etsə qamçı ilə yerini göstərər-di. Bələdçisiz yoluna davam edərdi, yeddi başlı əjdahanın öhdəsindən gəlirdi. Sonra Qazan onu bizə tanış edir ki, Əmman dənizi sahilində salınmış, altı dəfə oğuzların hücum etdiyi, amma ala bilmədiyi qala-şəhri altı nəfər ərlə altı gündə axırına çıxır... İndi Qazan onu əsir götürənlərə qarşı hücumu keçir və xatırladır ki, dağda-daşda qabağımdan çox qaçıbdır, ey kafir, atan sənin. Oynatmışam qabağımda, çox fırlanıb qız-gəlinin. Ağ hasarın qalasının bürcünü yıxdım. Ağ gümüş gətirdilər, “heçdir, puçdur” söylədim. Qızıl-altun gətirdilər, adicə “misdir” dedim. Ala gözlü qız-gəlini gətirdilər, aldanmadım. Və nəhayət, vurğulayır:

“Aq qayanın qaplanının erkəgində

bir köküm var,

Ortac qırda sizin keyiklərinüz durğurmaya.

Aq sazın aslanında bir köküm var,

Qaz alaca yundunu durğurmaya, Əzvay qurd ənügi erkəgində bir köküm var,

Agca bəkil tümən qoyunun gəzdirməyə,

Ağ sunqur quşu erkəgində bir köküm var,

Ala ördək, qara qazun uçurma-ya.

Qalın Oğuz elində bir oğlun var, - Uruz adlu;

Bir qardaşım var - Qaragünə adlu

Yenidən toğanını dirgürməyələr.” (D.D.K., səh. 164; D.D.K., səh. 138; O.D.D.K.K., səh. 193).

Bu son şeirlə bu şeirlər silsiləsi sona yetir. Bunu ona görə gətirmək qərarına gəldim ki, burada oğuzların öz cinsinə və nəslinə qarşı münasibəti aydınca görünür. Oğuz igidi inanırdı ki, o, pələngin, şirin və istərsə də qurd nəslindən və ağ sunqur quşu cinsindəndir. Onun nəslə məğlubedilməzdir və ona xain çıxan deyildir. Elə burada fəvqəladə şəkildə qeyd etməliyəm ki, Qazanın özünü tərifi-fləməsi əsas fikrin üzərə çıxmasına bir növ mənzərə yaradır ki, bu da bir silsilənin bütün şeirlərində əhatə olunub və belə səslənir:

“Ansa dəxi “ərəm, bəgəm” deyü

ögmədim.

Ögünən ərənləri xoş görmədim.

Əlünə girmişkən, mərə kafir, öldür mənə, yetür mənə.

Qılıcımdan saparım yoq!

Kəndü əslim sınağım yoq!”

(D.D.K., səh. 162-163; D.D.K., səh. 138-139; O.D.D.K.K., səh. 192-193).

Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, gətirilən bənd Qazanın bu geniş mahnılar silsiləsinin bütün şeirlərində nəqarat kimi təkrar olunur və xüsusi fikirlə yüklənir. O, sanki kədərin zəngi kimi səslənir, lakin onun avazı bizə bir həqiqəti tanış edir, nəslinə və cinsinə xain çıxmır, həyatı bahasına olsa da. Bu, Oğuz igidlərinin qəti qərarıdır ki, bu da onların etik inamının əsasıdır və müvafiq olaraq, estetik emosionun oyanış mənbəyidir də.

Boyun ikinci hissəsi artıq oxucu üçün ünlü olayla xatırlanır, Uruz bilmir onun atası kimdir və onun sağ olduğunu, Tuman qalasında əsir olduğunu biləndə, bütün bunları anasının gözlətdiyinə görə bir növ qəzəblənir və onu söyür, ölümlə hədələyir, özü isə bəylərin müşayiəti ilə atasını xilas etməyə gedir.

Bu dəfə də kafirlər hiyləyə əl atırlar, Qazanı silahlandırır onun ətrafına topladılar. Qazana dedilər ki, düşmən üstümüzü aldırdı və əgər sən bu düşməni başımızdan rədd etsən, səni azad edirik.

İgidlər arasında qarşılıqlı döyüş başladı. Qazanı tanımadığından ona hücumu keçirlər. Əvvəlcə Beyrək hücumu keçir, sonra İlək qoca oğlu Dönəbilməz, Dülək Uran. Qazan hər üçünü dəf edir. Sonra Uruz hücumu keçir, onun omuzuna dörd barmaq enində yara yetirir və sonra yenə yekun zərbəni endirmək istəyir. Bu zaman Qazan çağırır oğluna deyir:

“Qara dağım yüksəgi oğul!

Qarannulu gözlərim aydını oğul!

Alpım Uruz, aslanım Uruz,

Ağ saqallu babana qıyma, oğul!”

Bu sözləri eşidən Uruz atdan düşür və atasının əlindən öpür. Oğuz bəyləri də atdan endilər, Qazanın əlini öpdülər və ayaqlarına döşəndilər.

Yemək-içmək təşkil etdilər. Dədəm Qorqud gəldi, qopuz çaldı. Qazi ərənlərin, dünya mənim deyənlərin başına gələnləri söylədi.

(davamı gələn sayda)

Gürcü dilindən tərcümə edən:
Mirzə MƏMMƏDOĞLU

NİDERLAND – PƏRDƏ ARXASINDAKI GERÇƏKLƏR URBANİZASIYA 19. AMERSFORT ÇARŞISINDA

(əvvəli ötən sayda)

Sən yaz-yay aylarında Amersfortun küçələrində, köhnə məhəllələrində dolaşsan, bir şey diqqətini mütləq cəlb edəcək: küçə fənərləri. Dünyanın bütün şəhərlərinin küçə fənərləri ilə işıqlandırıldığı bəllidir. Amma Amersfortda bu işıq dirəkləri yaz-yay aylarında bir tamaşaya döndərilir. Belə ki, işıq dirəkləri xüsusi dibçəklərlə süslənir, al-əlvən çiçəklər öz gözəlliyi ilə görünlən könlünə rahatlıq bəxş edir. Üzü qışa doğru isə bu dibçəkləri toplayırlar. Küçə fənərləri mövsümə uyğun olaraq, Yeni il bayramının uzaqda olmadığını insanlara xatırladırmış kimi, rəngli işıqlarla bəzədilir, çiçəklər yaz qədər öz yerini bu işıqlara verir.

Cümə axşamları və bazar günləri Langestrat küçəsində – çarşıda dolaşan insanların qələbəliyi içərisinə düşmək, alış-veriş yerlərinə baş çəkmək, səkilərdə yaradılmış yarmarkalara nəzər yetirmək, müştərilərini səkilərə qoyulmuş masalara dəvət edən restoranların xidmətindən yararlanmaq, başgicəlləndirici gəzintinin yorğunluğunu atmaq üçün tarixin müasirliklə gözəgörünməz şəkildə bağlı olduğu məkanlardan birində əyləşərək bir fincan qəhvə içmək və ya bir bardaq holland pivəsi, məsələn, “Heineken” dadmaq fürsətini heç kim əldən vermək istəməz. Amsterdama yolu düşənlər “Heineken”nin dadına uzun növbədə durmaq bahasına da olsa, birbaşa yerində baxa bilirlər. Tarixən Amersfort da öz pivəsi ilə məşhur olub. Bu gün də həmin imicini qorumaqdadır. Qeyd etmək yerinə düşər ki, şəhərdə 300-ə yaxın restoran və kafe fəaliyyət göstərir. Şəhərin qonaqları könlülərindən keçən, məsələn, flaman, fransız, italyan, ispan, türk və ya yapon restoranlarında həm yeyib-içə, həm də istirahət edə bilirlər.

Çarşının qələbəliyində küçə müğənnilərini, küçə musiqiçilərini dinləmək gündəlik həyatın ağır yükündən bir qədər də olsa arınmağa yardımçı olur. Saatbaşı məkanını dəyişən qaraçı musiqiçinin akardeonda ifa etdiyi kədərli musiqini dinləmək üçün ayaq saxlayan və ona təşəkkür əlaməti olaraq pul verənlərlə yanaşı laqeyd, bəlkə də öz problemlərinə qapanan, ətrafda olub-keçənlərə diqqət ayıra bilməyən ötüb keçənləri müşahidə

etmək mümkündür. Uzunsaç, arğaz gitarasının ifasında dəhşətli kədər duyulmaqdadır. Onun üzündə qazanacağı pulları üst-üstə qoyaraq dünyanın harasına məqsədsiz-filansız səfərə çıxmaq və ya elə bu pulları axşama doğru bir meyxana küncündə ucuz şəraba vermək istəyən tənha bir insanın görüntüsü var. Gənc gitarasının qaynaşan insan axını içərisində baxmaq üçün boşluq axtaran mavi gözləri, sanki onun bu dünyanın adamı olmadığını və ya olmaq istəmədiyini göstərirdi. Klassik geyimi ilə fərqlənən yaşlı musiqiçi isə həmişəki yerindədir. Onu hər zaman lövbər saldığı küncdə görərsən. Alətlərini düzüb, alçaq kətildə oturaraq şən, oynaq havalar çalıb ötüb-keçənlərin diqqətini cəlb etmək istəyir. Küçənin musiqi həyatı. Kimi kədərli duyğularını musiqiyə çevirir, kimi də şən. Bu adamların da çörəyi küçədən, küçə musiqiçiliyindən çıxır. Tiflisdə son dövünlərdə belə musiqiçilərin sayının artdığını müşahidə etmişdim, hətta onlardan “Şəhərin küçə bülülləri” adlı bir yazı da yazmışdım.

Söhbət musiqidən düşmüşkən, qeyd edim ki, Amersfortu “festivallar şəhəri” də adlandırırlar. Hər il burada bir çox beynəlxalq musiqi festivalları keçirilməsi ənənə halını alıb.

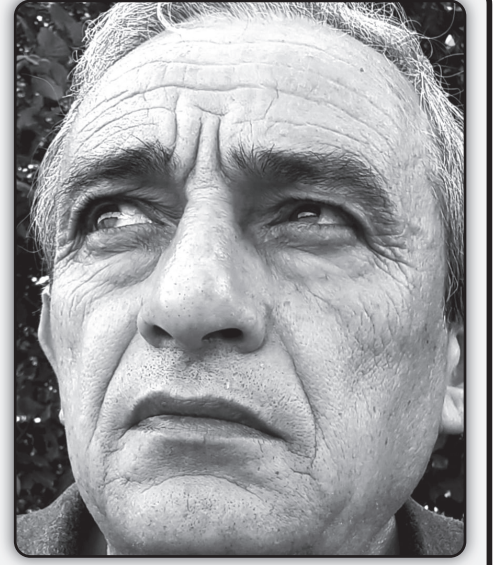
Festivallardan söhbət açıdıqsa, gərək Amersfortun başqa bir özəlliyindən də bəhs edək. Niderlandda insanların seks azadlığına malik olduğunu, fahişəliyin, eynicinsilərin evliliyinin qanunlaşdırıldığını bilir. Üstəgəl, bu ölkə insanların başqa şəkildə də özünü ifadə etməsinə ev sahibliyi edir. Amersfortun Sportfondsenbad hovuzunda hər ilin mayında nudistlər günü qeyd edilir. Lüt-üryan, qadın-kişili eyni çimərlikdə toplaşanlar təbiətlə harmoniya yaratdıqlarını, habelə cılıpaqlıqları ilə başqalarına hörmət etdikərini, eyni münasibətin özlərinə qarşı yönəlməsinə çalışdıqlarını iddia edirlər. Nə bilim, vallah? Onları hansı kateqoriyaya aid edəcəyimi bilmədiyimdən çəş-baş qaldığımı da deməsəm olmaz.

Çarşının girişində “Malenkaya Rossiya” adlı mağazadan səni keçmişinə, ən əsası da Vətəninə bağlayan, nostaljik hisslər yaşadan nəşə – bir suvenir, bir şirniyyat və ya “Baltika” pivəsi ala bilərsən,

könlündəki Vətən həsrətini azacıq da olsa rahatladarsan. Mağazanın küçəyə baxan pəncərəsinə düzülmiş suvenirler arasında sərt baxışları ilə, sanki, ötüb-keçənlərə Rusiyanın keçmiş əzəmətini və indiki durumunu xatırlatmaq istəyən İ.V.Stalinin, V.Putinin kiçik büstləri həmin an diqqəti cəlb edir. Burada Gürcüstanda istehsal olunmuş “Nataxtari” limonadlarına və “Nabeqlavi” sularına da rast gəlmək mümkündür. Qürbətə güc gəldiyi anlarda bu mağazadan xırda-para nələrsə aldığıma da sizdən gizləmirəm. Böyük Rusiyanın belə bir kiçik məkana necə sığması da düşündürücüdür. Üstəgəl, özünün hələ də böyük olduğunu düşünən Rusiyanın yüzlərlə vətəndaşı leqal, qeyri-leqal yolla Niderlandda yaşamaqdadır. Yaşamaq icazəsi və ya vətəndaşlıq almaq üçün istənilən adamla evliliyə razı olan ruslar istənilən qədərdir. Al, bu da sənə Rusiyanın dırnaqarası böyüklüyü. İbrətəməz mənşərdir, elə deyilmi?

180 minə yaxın əhalisi olan şəhərin yeni məhəllələri, məsələn, Nieuwland, şəhərsalmanın son uğurları ilə yanaşı Niderland məmarlığının tarixi ənənələrini də yaşatmaqdadır. Belə məhəllələrdə gördüyün mənşərə qarşısında hey-rətlənməyə bilmərsən. Bir, iki, üç qatlı evlərin arası ilə gedərkən, özünü orta əsr şəhərlərindəki kimi hiss edə bilərsən. Amma evlərin müasir inşaat materiallarından tikilməsi, küçələrdə hərəkət edən insanların geyimi, maşınların uğultusu, küçələrin elektrik fənərləri, ara-sıra gözə dəyən reklam lövhələri sənə reallığa qayıtmaya nədən olur, XXI yüzillikdə yaşadığına inandırır. Nieuwlandda nəyinsə artıq tikildiyinə, layihədən çıxdığına və ya nəyinsə əskikliyinə rast gəlməzsən. Hər şey yüz ölçülüb, bir biçilib.

Amersfortun 1995-2001-ci illərdə inşa olunmuş, 4500 mənzi- li əhatə edən Nieuwland bölgəsində Hüseyin bəy gildə qonaq olduğum sırada yeməkdən sonra gəzintiyə çıxdıq. Gəzintimizin yönü kiçik Hoogland kəndinə idi. Hüseyin bəyin və xanımı Özləmin təklif etdiyi bu gəzintidə onların Çin cinsi iki köpəyi də bizimlə idi. Fındıq və Fıstıq adı verdikləri bu kiçik köpəklərin göz işlədikcə uzanan yaşılıqda çıxardıqları min bir hoqqa on saatlıq işin bədənimdə yaratdığı bütün

yorğunluğu çıxarmaq üçün yetərli oldu. Niderlandda yaşayış məskənləri salınarkən insanların istirahəti, dincəlməsi üçün geniş yaşılıq ərazilərin saxlanması mütləq nəzərə alınır. Böyüklüyündən-kiçikliyindən asılı olmayaraq, hansı şəhərə ayaq bassan yaşılıqların, parkların çoxluğuna hey-rət edəcəksən. Kiçik Vurden şəhərində mən gözəlliyi ilə göz oxşayan bir neçə parka rast gəldiyimi, onlardan ikisində xeyli dolaşdığımı indi də yaxşı xatırlayıram.

Amersfort ağaclarının yaşillığı sularının mavisinə qarışmış əsr-rəngiz şəhərdir. Əldə etdiyim bir məlumat görə, şəhərdə 411 hektar meşə sahəsi var. Şəhərin parklarının ümumi sahəsi 92 hektar, ağaclar sahələr isə 61,7 hektardan çoxdur.

Verəcəyim digər məlumatın da sizdə maraq oyadacağına əminəm. Bu məlumatlar demoqrafiya ilə bağlıdır. 14 yaşına qədər uşaqların sayına görə Amersfort 20 %-lik göstərici ilə ölkə birincisidir. Adam-başına düşən gəlirin çoxluğuna görə isə Amersfort əhalisinin sayı 100 mindən artıq olan 25 şəhər arasında üçüncüdür. Bu səbəbdən də Amersfortda dövlətdən sosial yardım alanların sayı azdır.

Axşam qaranlığının getdikcə qatılaşması fonunda köpəklərini gəzintiyə çıxarmış təkəmsəyərək adamlar görünürdü. Qarşılaşdığımız adamların əksəriyyəti bizi salamlayırdı. Tanımadığın adamların səni salamlaması ilə təkə Hooglandda yox, Niderlandın çox yerində rastlaşa bilərsən. Bu üzəndə belə vəziyyətə hazır olman gərəkir. Digər tərəfdən də, salam Allah salamıdır demirikmi? Əməl etməyə çalışaq. İstanbuldan Niderlanda qonaq gəlmiş Özkan Tavukçuoğlunun bizi salamlayan şəhər sakinlərinə necə təəcübə baxdığını indi də xatırlayıram.

(davamı gələn sayda)

Afiq MUXTAROV
Niderland

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

Yeni YOL

31 AVQUST
2022-Cİ İL
№ 016 (163)

İCTİMAİ QƏZET yeni yol qəzeti@gmail.com * "येनो योलो" სსიპ-ს დასარსებელია ვახუშტი * HAQQIN SÖZÜ - SÖZÜN HAQQI

KİMLƏR İMTAHAN VERMƏDƏN PEŞƏ TƏHSİLİ PROQRAMINA QƏBUL OLUNACAQLAR?

Təhsil və elm naziri Mixeil Çxenkinin peşə təhsili proqramına qəbul qaydası və şərtlərinin təsdiqlənməsi haqqında sərəncamına əsasən, test imtahanı vermədən peşə təhsili proqramına qəbul olunacaq şəxslər müəyyən edilib.

Sərəncama görə, peşə təhsili proqramına testdən kənar qəbul olunmaq hüququ aşağıdakı hallarda verilir:

- Xaricdə yaşayan, soydaş statusu olan xarici ölkə vətəndaşlarına;
- Ümumi təhsilin orta pilləsini peşə təhsili

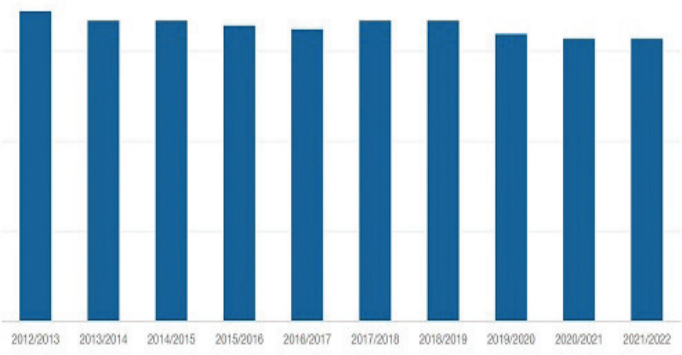
proqramına qəbul olduğu və ya ondan əvvəlki il xarici ölkənin ümumtəhsil müəssisəsini bitirmiş və təhsili qanunvericiliklə tətbiq edilmiş qaydaya əsasən tanınmış Gürcüstan vətəndaşlarına;

c) Gürcüstan vətəndaşlarına və "Gürcüstan vətəndaşlarının və Gürcüstanda yaşayan xaricilərin qeydiyyatı, şəxsiyyət vəsiqəsi, Gürcüstan vətəndaşının pasportunun verilmə qaydası haqqında" Gürcüstan qanununun 20¹³ maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş şəxslərə. Həmin şəxslər ümumtəhsil orta pilləni "İşğal edilmiş ərazilər haqqında" Gürcüstan qanunu ilə nəzərdə tutulmuş işğal edilmiş ərazidə mövcud olan ümumtəhsil müəssisəsində peşə təhsili proqramına qəbul olmalı və ya ondan əvvəlki il bitirməlidirlər və ümumi təhsilləri nazirlik tərəfindən tətbiq edilmiş qayda ilə tanınmalıdır;

ç) Sığınacaq axtaran, qaçqın və ya humanitar statusu olan şəxslərə.

Mənbə: etaloni.ge

GÜRCÜSTANDA MÜƏLLİMLƏRİN SAYI ARTIB

2021-2022-ci tədris ilinin göstəricilərinə əsasən, Gürcüstanın ictimai və özəl məktəblərində ümumilikdə 62 981 müəllim çalışır.

Milli Statistika Xidmətinin məlumatına görə, müəllimlərdən 54 945-i qadın, 8 036-sı isə kişidir.

Müəllimlərin əksəriyyəti (56 010) ictimai məktəbdə dərs deyir. Onlardan 48 776-ı qadın, 7 234-ü isə kişidir.

Özəl məktəblərdə ümumilikdə 6 971 müəllim çalışır ki, onlardan da 6 169-u qadın, 802-si isə kişidir.

Qeyd edək ki, ötən tədris ilinin (2020-2021) statistikası ilə müqayisədə müəllimlərin ümumi sayı 282 nəfər artıb.

Mənbə: etaloni.ge

GÜRCÜSTANDA İŞSİZLİK SƏVIYYƏSİ 18,1 FAİZ TƏŞKİL EDİB

Gürcüstanın Milli Statistika Xidmətinin məlumatına əsasən, ölkədə cari ilin ikinci rübündə işsizlik səviyyəsi 18,1 faiz təşkil edib. Bu da 2021-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4 faiz azdır.

Məlumatda bildirilir ki, 2021-ci ilin ilk iki rübündə ölkədə işsizlik dərəcəsi 22,1 faiz olub.

Cari ilin ikinci rübündə əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə muddla işləyənlərin sayı 36,2 min nəfər (4,4 faiz) artaraq 867,9 min nəfərə, özünüməşğulların sayı isə 19,4 min nəfər (5,1 faiz) artaraq 401,2 min nəfərə çatıb.

Hesabat dövründə işsizlərin sayı 63,0 min nəfər (18,3 faiz) azalaraq 281,6 min nəfər təşkil edib.

GÜRCÜSTANIN XARİCİ TİCARƏT DÖVRİYYƏSİ 10 MİLYARD DOLLARI KEÇİB

Gürcüstanın Milli Statistika Xidmətinin məlumatına əsasən, cari ilin birinci yarısında Gürcüstanın xarici ticarət dövriyyəsi 10 milyard dolları keçib. Bu da 2021-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 35,3 faiz çoxdur.

Məlumatla görə, hesabat dövründə ixracın həcmi keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 36,3 faiz artaraq 3 milyard dollardan çox olub.

İdxalın həcmi isə 34,8 faiz artaraq 7 milyard dolları keçib. Gürcüstanın xarici ticarətində 4 milyard dollar həcmində mənfə saldo yaranıb.

244 YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİNİN TƏBİİ QAZLA TƏMİN OLUNMASI MƏQSƏDİLƏ YENİ QƏRAR QƏBUL EDİLİB

Gürcüstan hökuməti ölkə üzrə 244 yaşayış məntəqəsinin təbii qazla təmin olunması məqsədilə yeni qərar qəbul edib. Bu barədə Gürcüstan hökumət dəftərxanasından məlumat verilib.

Bildirilib ki, qərara əsasən, təbii qaz təchizatı üçün qazlaşdırmanın layihələndirilməsi və tikinti işlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə

hökumətin əvvəlki qərarına dəyişiklik edilib, yeni ümumi xərclər smetası hazırlanıb.

Yeni 3 illik qazlaşdırma planı çərçivəsində "Gürcüstan Qaz Nəqliyyatı Şirkəti" 2022-2024-cü illər ərzində əhalinin təbii qazla təmin edilməsi məqsədilə qazlaşdırma layihə-tikinti işlərinin həyata keçirilməsini təmin edəcək.

Ölkə üzrə 244 yaşayış məntəqəsində 39 698 abonentin təbii qazla təmin olunması layihəsinin ümumi dəyəri 135 272 350 ləri təşkil edir.

Hökumət başçısının sərəncamına əsasən, Gürcüstanın Maliyyə və İqtisadiyyat və Davamlı İnkişaf nazirlikləri 2022-2024-cü illər üçün müvafiq resursların axtarışını və müvafiq ayırmalara baxılmasını təmin edəcək. Həmçinin qazlaşdırmanın layihə-tikinti işlərinin maliyyələşdirilməsi 2023-cü il dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçiriləcək.

Təsisçi:
"Gürcüstan Gənclərinə Yardım
və Maarifləndirmə Təşkilatı"

Redaktor:
Azər MUSAOĞLU
Yayım direktoru:
Hacı BƏKİROĞLU
Qrafik dizayn:
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Qardabani şəh., Kolxoz küç. 4
TEL: (+995) 555 96 18 68
599 54 12 92
EMAIL: yeni yol qəzeti@gmail.com

Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.